

PŘIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0129

Zpráva Komise o právním státu za rok 2024

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. června 2025 o zprávě Komise o právním státu za rok 2024 (2024/2078(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“), zejména na její článek 2, čl. 3 odst. 1, čl. 3 odst. 3 druhý pododstavec, čl. 4 odst. 3 a články 5, 6, 7, 11, 19 a 49,
- s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“), zejména na její články, které se týkají dodržování, prosazování a ochrany demokracie, právního státu a základních práv v Unii, včetně článků 70, 258, 259, 260, 263, 265 a 267,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“),
- s ohledem na judikaturu Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. července 2024 nazvané „Zpráva o právním státu 2024 – Stav právního státu v Evropské unii“ (COM(2024)0800) a jeho přílohu obsahující doporučení členským státům,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 30. října 2024 o politice rozšíření EU (COM(2024)0690) a na doprovodné pracovní dokumenty útvarů Komise (balíček týkající se rozšíření),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie¹ (nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu),

¹ Úř. věst. L 433, 22.12.2020, s. 1, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj>.

- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky¹ (nařízení o společných ustanoveních),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509 ze dne 23. září 2024, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie² (finanční nařízení), a zejména na čl. 6 odst. 3 uvedeného nařízení,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/692 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí program Občané, rovnost, práva a hodnoty a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1381/2013 a nařízení Rady (EU) č. 390/2014³,
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,
- s ohledem na nástroje OSN na ochranu lidských práv a základních svobod, jako je Všeobecná deklarace lidských práv, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen a Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, Deklarace o právech příslušníků národnostních, etnických, náboženských a jazykových menšin, doporučení fóra OSN pro problematiku menšin a doporučení a zprávy všeobecného pravidelného přezkumu OSN, na judikaturu smluvních orgánů OSN a na zvláštní postupy Rady pro lidská práva,
- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech, Evropskou sociální chartu, judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) a Evropského výboru pro sociální práva a na úmluvy, doporučení, rezoluce, stanoviska a zprávy Parlamentního shromáždění, Výboru ministrů, komisaře pro lidská práva, Evropské komise proti rasismu a nesnášenlivosti, Řídícího výboru pro boj proti diskriminaci, pro rozmanitost a inkluzi, Benátské komise a dalších orgánů Rady Evropy,
- s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o předcházení násilí páchanému na ženách a domácímu násilí a boji proti němu,

¹ Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>.

² Úř. věst. L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>.

³ Úř. věst. L 156, 5.5.2021, s. 1., ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj>.

- s ohledem na Evropskou chartu regionálních či menšinových jazyků a Rámcovou úmluvu Rady Evropy o ochraně národnostních menšin,
- s ohledem na memorandum o porozumění mezi Radou Evropy a Evropskou unií ze dne 23. května 2007 a na závěry Rady ze dne 17. prosince 2024 o prioritách EU pro spolupráci s Radou Evropy v letech 2025–2026,
- s ohledem na odůvodněný návrh rozhodnutí Rady o zjištění zřejmého nebezpečí závažného porušení zásady právního státu ze strany Polské republiky, který dne 20. prosince 2017 předložila Komise v souladu s čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU (COM(2017)0835),
- s ohledem na své usnesení ze dne 25. října 2016 obsahující doporučení Komisi o vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva¹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 7. února 2018 o ochraně a nepřípustnosti diskriminace menšin v členských státech EU²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 1. března 2018 o rozhodnutí Komise aktivovat čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU v souvislosti se situací v Polsku³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 19. dubna 2018 o nutnosti zřídit nástroj pro evropské hodnoty na podporu organizací občanské společnosti, které prosazují základní hodnoty v rámci Evropské unie na místní a vnitrostátní úrovni⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 12. září 2018 o návrhu, který vybízí Radu, aby podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii rozhodla, že existuje zřejmé nebezpečí, že Maďarsko závažně poruší hodnoty, na nichž je Unie založena⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. listopadu 2018 o minimálních standardech pro menšiny v EU⁶,
- s ohledem na své usnesení ze dne 14. listopadu 2018 o potřebě komplexního mechanismu EU na ochranu demokracie, právního státu a základních práv⁷,

¹ Úř. věst. C 215, 19.6.2018, s. 162.

² Úř. věst. C 463, 21.12.2018, s. 21.

³ Úř. věst. C 129, 5.4.2019, s. 13.

⁴ Úř. věst. C 390, 18.11.2019, s. 117.

⁵ Úř. věst. C 433, 23.12.2019, s. 66.

⁶ Úř. věst. C 363, 28.10.2020, s. 13.

⁷ Úř. věst. C 363, 28.10.2020, s. 45.

- s ohledem na své usnesení ze dne 7. října 2020 o vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva¹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. listopadu 2020 o dopadu opatření přijatých v souvislosti s onemocněním COVID-19 na demokracii, právní stát a základní práva²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 17. prosince 2020 o evropské občanské iniciativě „Minority SafePack – milion podpisů pro rozmanitost v Evropě“³ ;
- s ohledem na své usnesení ze dne 10. června 2021 o stavu právního státu v Evropské unii a uplatňování nařízení o podmíněnosti (EU, Euratom) 2020/2092⁴ ,
- s ohledem na své usnesení ze dne 24. června 2021 o zprávě Komise o stavu právního státu za rok 2020⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 8. července 2021 o vytvoření pokynů pro uplatňování obecného režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu EU⁶,
- s ohledem na své usnesení ze dne 16. září 2021 obsahující doporučení Komisi o určení genderově podmíněného násilí jako nové oblasti trestné činnosti uvedené v čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování EU⁷,
- s ohledem na své usnesení ze dne 11. listopadu 2021 o posílení demokracie a svobody a plurality sdělovacích prostředků v EU: nevhodné využívání občanskoprávních a trestněprávních žalob k umlčení novinářů, nevládních organizací a občanské společnosti⁸,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. prosince 2021 o hodnocení preventivních opatření k zamezení korupci, neoprávněným výdajům a zneužívání finančních prostředků EU a členských států v případě fondů pro mimořádné události a ve výdajových oblastech týkajících se řešení krizí⁹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 8. března 2022 o zmenšujícím se prostoru pro občanskou společnost v Evropě¹⁰,

¹ Úř. věst. C 395, 29.9.2021, s. 2.

² Úř. věst. C 415, 13.10.2021, s. 36.

³ Úř. věst. C 445, 29.10.2021, s. 70.

⁴ Úř. věst. C 67, 8.2.2022, s. 86.

⁵ Úř. věst. C 81, 18.2.2022, s. 27.

⁶ Úř. věst. C 99, 1.3.2022, s. 146.

⁷ Úř. věst. C 117, 11.3.2022, s. 88.

⁸ Úř. věst. C 205, 20.5.2022, s. 2.

⁹ Úř. věst. C 251, 30.6.2022, s. 48.

¹⁰ Úř. věst. C 347, 9.9.2022, s. 2.

- s ohledem na své usnesení ze dne 10. března 2022 o právním státu a důsledcích rozsudku Soudního dvora EU¹ ,
- s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2022 o zprávě Komise o právním státu za rok 2021² ,
- s ohledem na své usnesení ze dne 9. června 2022 o právním státu a případném schválení polského národního plánu pro oživení (RRF)³ ,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. září 2022 o stavu základních práv v Evropské unii v roce 2020 a 2021⁴ ,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. září 2022 o návrhu rozhodnutí Rady, kterým se podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii stanovuje, že existuje zřejmé nebezpečí, že Maďarsko závažně poruší hodnoty, na nichž je Evropská unie založena⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 20. října 2022 o právním státě na Maltě pět let po vraždě Daphne Caruanové Galiziové⁶,
- s ohledem na své usnesení ze dne 20. října 2022 o rostoucím počtu trestných činů z nenávisti namířených proti osobám LGBTIQ+ v celé Evropě s ohledem na nedávnou homofobní vraždu na Slovensku⁷,
- s ohledem na své usnesení ze dne 10. listopadu 2022 o rasové spravedlnosti, nediskriminaci a boji proti rasismu v EU⁸,
- s ohledem na své usnesení ze dne 24. listopadu 2022 o posouzení dodržování podmínek v oblasti právního státu podle nařízení o podmíněnosti ze strany Maďarska a aktuálním stavu maďarského plánu pro oživení a odolnost⁹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 30. března 2023 o zprávě o právním státu 2022 – stavu právního státu v Evropské unii¹⁰,
- s ohledem na své usnesení ze dne 18. dubna 2023 o institucionálních vztazích mezi EU a Radou Evropy¹¹,

1 Úř. věst. C 347, 9.9.2022, s. 168.

2 Úř. věst. C 479, 16.12.2022, s. 18.

3 Úř. věst. C 493, 27.12.2022, s. 108.

4 Úř. věst. C 125, 5.4.2023, s. 80.

5 Úř. věst. C 125, 5.4.2023, s. 463.

6 Úř. věst. C 149, 28.4.2023, s. 15.

7 Úř. věst. C 149, 28.4.2023, s. 22.

8 Úř. věst. C 161, 5.5.2023, s. 10.

9 Úř. věst. C 167, 11.5.2023, s. 74.

10 Úř. věst. C 341, 27.9.2023, s. 2.

11 Úř. věst. C, C/2023/442, 1.12.2023, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/C/2023/442/oj>.

- s ohledem na své usnesení ze dne 28. února 2024 o zprávě Komise o právním státu za rok 2023¹ ,
- s ohledem na své usnesení ze dne 29. února 2024 o prohloubení integrace EU s ohledem na budoucí rozšíření² ,
- s ohledem na své usnesení ze dne 1. června 2023 o porušování zásad právního státu a základních práv v Maďarsku a o zmrazení finančních prostředků EU³ ,
- s ohledem na zprávu vyšetřovacího výboru pro prošetření používání špionážního softwaru Pegasus a ekvivalentního špionážního softwaru (PEGA) a na své doporučení ze dne 15. června 2023 Radě a Komisi v návaznosti na vyšetřování údajných porušení a správních pochybení v oblasti provádění právních předpisů Unie týkajících se používání špionážního softwaru Pegasus a ekvivalentního špionážního softwaru⁴ ,
- s ohledem na své usnesení ze dne 11. července 2023 o volebním zákoně, komisi pro zkoumání ruských vlivů a právním státě v Polsku⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 19. října 2023 o právním státě na Maltě: šest let po vraždě Daphne Caruanové Galiziové a potřeba chránit novináře⁶,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 6. prosince 2023 nazvané „Stop nenávisti: Evropa je ve svém postoji jednotná“ (JOIN(2023)0051),
- s ohledem na své usnesení ze dne 18. ledna 2024 o stavu základních práv v Evropské unii – výroční zpráva za roky 2022 a 2023⁷,
- s ohledem na své usnesení ze dne 18. ledna 2024 o rozšíření seznamu trestných činů EU o nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti⁸,

¹ Úř. věst. C, C/2024/6743, 26.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj>.

² Úř. věst. C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj>.

³ Úř. věst. C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj>.

⁴ Úř. věst. C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj>.

⁵ Úř. věst. C, C/2024/3995, 17.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj>.

⁶ Úř. věst. C, C/2024/2656, 29.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/2656/oj>.

⁷ Úř. věst. C, C/2024/5739, 17.10.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj>.

⁸ Úř. věst. C, C/2024/5733, 17.10.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj>.

- s ohledem na své usnesení ze dne 24. dubna 2024 o probíhajících slyšeních podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU týkajících se Maďarska s cílem posílit právní stát a o jejich rozpočtových dopadech¹,
- s ohledem na závěr postupu podle článku 7 Smlouvy o EU v souvislosti s Polskem, který Komise oznámila dne 29. května 2024 v návaznosti na kroky, které Polsko přijalo s cílem obnovit soulad s normami EU v oblasti právního státu,
- s ohledem na rezoluci Parlamentního shromáždění Rady Evropy č. 2262 (2019) ze dne 24. ledna 2019 o podpoře práv příslušníků národnostních menšin,
- s ohledem na doporučení a zprávy Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva, Vysokého komisaře pro národnostní menšiny, zástupce pro svobodu sdělovacích prostředků a dalších orgánů Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), na spolupráci mezi EU a OBSE v oblasti demokratizace, budování institucí a lidských práv a na výroční zprávu OBSE o trestných činech z nenávisti, v níž se zúčastněné státy zavázaly, že s cílem předcházet trestným činům z nenávisti, vyšetřovat je a stíhat schválí právní předpisy, v nichž stanoví sankce zohledňující závažnost trestných činů z nenávisti, přijmou opatření k řešení jejich nedostatečného oznamování a zahájí nebo budou dále rozvíjet činnost v oblasti budování kapacit donucovacích orgánů, státních zastupitelství a soudních úředníků,
- s ohledem na zvláštní zprávy Evropského účetního dvora ze dne 17. prosince 2024 o prosazování práva EU (28/2024), ze dne 22. února 2024 o právním státu v EU (03/2024) a ze dne 10. ledna 2022 o podpoře EU určené na posilování právního státu na západním Balkáně (01/2022) a na jeho přezkum ze dne 28. února 2024 týkající se zpráv Komise o právním státu (02/2024) a na příslušná doporučení uvedená v těchto zprávách a v tomto přezkumu,
- s ohledem na politické směry pro příští Evropskou komisi s mandátem na období 2024–2029, které dne 18. července 2024 předložila Ursula von der Leyenová jako kandidátka na předsedkyni Komise,
- s ohledem na průzkumy Eurobarometru z roku 2024 zaměřené na korupci, které ukazují, že korupce je pro občany a podniky v EU i nadále vážným problémem,
- s ohledem na zprávy poskytující zpětnou vazbu, zprávy z pracovních cest, otázky k písemnému zodpovězení a odpovědi skupiny pro

¹ Přijaté texty, P9_TA(2024)0367.

sledování stavu demokracie, právního státu a dodržování základních práv (DRFMG)¹,

- s ohledem na článek 55 jednacího řádu,
 - s ohledem na stanovisko Výboru pro zahraniční věci,
 - s ohledem na stanovisko Výboru pro právní záležitosti,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (A10-0100/2025),
- A. vzhledem k tomu, že Unie je založena na společných hodnotách, které jsou zakotveny v článku 2 Smlouvy o EU a kterými jsou úcta k lidské důstojnosti, svoboda, demokracie, rovnost, právní stát a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, tedy hodnotách, které jsou společné členským státům EU, odrážejí se v Listině a jsou součástí mezinárodních dohod o lidských právech; vzhledem k tomu, že Listina je součástí primárního práva EU; vzhledem k tomu, že demokracie, právní stát a základní práva jsou vzájemně se posilující hodnoty, které v případě oslabení představují systémové ohrožení práv a svobod občanů žijících v EU;
- B. vzhledem k tomu, že z článku 49 Smlouvy o EU, který umožňuje každému evropskému státu požádat o členství v Evropské unii, vyplývá, že Unie je složena ze států, které se svobodně a dobrovolně zavázaly k dodržování společných hodnot uvedených v článku 2 Smlouvy o EU, které tyto hodnoty respektují a zavazují se k jejich prosazování; vzhledem k tomu, že právo EU je tedy založeno na základním předpokladu, že každý členský stát sdílí tyto hodnoty se všemi ostatními členskými státy a uznává, že tyto členské státy je s ním také sdílejí; vzhledem k tomu, že tato premisa předpokládá a odůvodňuje existenci vzájemné důvěry mezi členskými státy v to, že tyto hodnoty budou uznávány, a že tedy bude dodržováno právo EU, kterým jsou uplatňovány² ³; vzhledem k tomu, že členský stát musí zajistit, aby nedocházelo k jakémukoli oslabení ochrany hodnot zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU;
- C. vzhledem k tomu, že organizace občanské společnosti, právníká komunita, sdružení, nezávislé sdělovací prostředky a hnutí na místní úrovni zůstávají základním kamenem právního státu tím, že podporují transparentnost, odpovědnost a účast občanů na demokratických

¹ Informace o veškeré monitorovací činnosti skupiny DRFMG jsou k dispozici zde: <https://www.europarl.europa.eu/committees/cs/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662>.

² Posudek Soudního dvora 2/13 ze dne 18. prosince 2014, ECLI:EU:C:2014:2454, bod 168.

³ Rozsudek Soudního dvora ze dne 24. června 2019, Evropská komise v. Polská republika, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531, bod 42.

procesech; vzhledem k tomu, že tito aktéři přispívají k ochraně nezávislosti soudnictví, svobody projevu a dalších ústavních hodnot a často působí pod tlakem rostoucích politických a právních omezení;

- D. vzhledem k tomu, že zásada loajální spolupráce uvedená v čl. 4 odst. 3 Smlouvy o EU ukládá Unii a členským státům povinnost vzájemně se respektovat a pomáhat si při plnění závazků vyplývajících ze Smluv a členským státům ukládá povinnost přijmout veškerá vhodná obecná nebo zvláštní opatření k plnění závazků, které vyplývají ze Smluv nebo z aktů orgánů Unie; vzhledem k tomu, že členské státy by neměly přijímat žádná opatření, která by mohla ohrozit splnění cílů Unie;
- E. vzhledem k tomu, že v nedávném průzkumu Eurobarometr vyjádřilo 74 % dotázaných názor, že EU plní důležitou úlohu při prosazování právního státu, a 89 % dotázaných vyjádřilo přesvědčení, že je důležité, aby všechny členské státy dodržovaly základní hodnoty EU; vzhledem k tomu, že v současné globální hospodářské a politické situaci má posilování důvěry občanů v právní stát a odolnost demokracií na úrovni EU zcela zásadní význam;
- F. vzhledem k tomu, že přistoupení k EU musí být vždy výsledkem postupu založeného na zásluhách, v jehož rámci se posuzuje, zda uchazeč plní kodaňská kritéria, zejména kritéria zaručující úplné dodržování lidských práv, demokracie a právního státu, neboť je třeba zajistit, aby rozšíření EU Unii a její jednotný trh neoslabilo, ale naopak posílilo; vzhledem k tomu, že zásadní úlohou nástroje předvstupní pomoci jakožto nástroje Unie je podporovat právní stát, demokracii a lidská práva v kandidátských a potenciálních kandidátských zemích, včetně posilování demokratických institucí a organizací občanské společnosti, jakož i pokrok v oblasti řádné správy věcí veřejných a boj proti korupci, prosazování a ochranu nediskriminace a rovnosti žen a mužů a posilování kapacit pro předcházení konfliktům a jejich řešení;

Nezávislost soudnictví

1. zdůrazňuje, že spravedlivá a přístupná justice představuje základní zásadu právního státu, která vyžaduje nezávislé soudnictví; znovu opakuje, že k tomu, aby občané mohli uplatňovat svá práva, bránit se diskriminaci a vyžadovat odpovědnost rozhodovacích subjektů za jejich rozhodnutí, je naprosto nezbytný přístup ke spravedlnosti;
2. připomíná, že spolehlivé vnitrostátní právní systémy jsou v členských státech a v kandidátských a potenciálních kandidátských zemích nezbytné vzhledem k tomu, že Komise se při prosazování právních předpisů EU spoléhá na vnitrostátní soudní orgány, a že mají zásadní význam pro justiční spolupráci v celé EU a pro podporu vzájemné důvěry; se znepokojením konstatuje, že ačkoli se některé soudní

systémy mohou zdát stabilní na papíře, není to vždy v souladu s reálnou situací;

3. zdůrazňuje, že je nutné, aby soudci byli nestranní; připomíná, že jmenování a povyšování soudců musí být určováno výhradně jejich předpoklady a nesmí být ovlivňováno politickými nebo osobními zájmy, neboť soudci jsou klíčoví pro zachování nezávislosti soudnictví; připomíná, že kritéria pro navrhování a jmenování do vysokých pozic v soudnictví musí být plně transparentní;
4. poukazuje na to, že z hlediska zajištění nezávislosti soudnictví hrají důležitou úlohu soudcovské rady členských států; považuje za nezbytné vyhodnotit reformy, které jsou přijímány v různých členských státech, a vybízí k tomu, aby se složení těchto orgánů a jejich fungování přizpůsobilo normám stanoveným Komisí a Radou Evropy, které schválil Soudní dvůr; vyzývá Komisi, aby se v budoucích zprávách o právním státu v rámci posuzování nezávislosti soudnictví obzvláště zaměřovala na úlohu, strukturu a fungování soudcovských rad členských států;
5. poukazuje na to, že státní zastupitelství je klíčovým prvkem schopnosti členského státu bojovat proti trestné činnosti a korupci; vyjadřuje politování nad jakýmkoli vládním nebo politickým vměšováním do vyšetřování korupce a připomíná, že nikdo nestojí nad zákonem; odsuzuje zneužívání soudního systému k politickým účelům, včetně pronásledování politických oponentů a zásahů do vyšetřování korupce; zdůrazňuje, že jak politicky motivovaná stíhání, tak i zákony o amnestii a postupy udělování milosti založené na politických zájmech podkopávají důvěru veřejnosti v ústavní zásady a normy EU; zdůrazňuje, že je důležité zaručit autonomii a nezávislost státních zastupitelství, a zabránit tak jakýmkoli politickým zásahům do jejich činnosti, zejména ze strany vlády; zdůrazňuje význam transparentních postupů jmenování státních zástupců, které jsou klíčovým faktorem pro zachování důvěry veřejnosti v trestní soudnictví; poukazuje na své znepokojení nad opakovanými útoky na soudce a státní zástupce, kteří vedou vyšetřování korupčních afér týkajících se vysokých politiků a vyšetřování případů zneužití moci proti politickým odpůrcům;
6. vyzývá k tomu, aby disciplinární řízení pro soudce a státní zástupce vedly nezávislé orgány bez politického vlivu a aby byl v případě potřeby reformován systém disciplinárních řízení tak, aby je politické orgány nemohly využívat ke kontrole soudnictví;
7. vyzývá Komisi, aby zachovávala neustálý dohled a zajistila, aby soudci a státní zástupci byli vždy nezávislí na orgánech odpovědných za jejich jmenování nebo opětovné jmenování; vyzývá Komisi, aby aktivně sledovala rizika zhoršení stavu právního státu v oblasti nezávislosti soudnictví a přístupu ke spravedlnosti a rychle na ně

reagovala v souladu se zásadou nesnižování úrovně právní ochrany, jak je objasněna v nedávné judikatuře Soudního dvora;

8. konstatuje, že Komise zjistila, že tomu, aby došlo ke zvýšení účinnosti, přístupnosti a kvality soudnictví, brání v některých členských státech¹ a kandidátských a potenciálních kandidátských zemích strukturální překážky; bere na vědomí, že Komise zjistila, že několik členských států vyčlenilo dodatečné zdroje na posílení odolnosti systémů soudnictví, aby zajistilo včasné řešení případů a snížilo počet nevyřízených případů, zatímco v jiných členských státech je úroveň odměňování i nadále problematická, což často vede k nedostatku pracovníků a volným pracovním místům; konstatuje, že nedostatečné financování a personální zajištění může oslabit dostupnost a účinnost soudních systémů, a narušit tak důvěru v právní stát; zdůrazňuje, že přiměřená odměna má zásadní význam pro přilákání a udržení kvalifikovaných soudních zaměstnanců; je pevně přesvědčen, že vzdělávání je klíčovým prvkem, který zaručuje nezávislost soudců, jakož i kvalitu a účinnost soudního systému; konstatuje, že důležitým prvkem stavu právního státu a spravedlivých postupů jsou soudní řízení uzavřená v rozumné lhůtě; v této souvislosti konstatuje, že srovnávací přehled o soudnictví poukazuje na značné rozdíly v rámci právního prostoru EU;
9. vybízí členské státy, aby zajistily soudcům příležitosti k dalšímu vzdělávání; je pevně přesvědčen, že takové vzdělávání by mělo být multidisciplinární a mělo by být obzvláště zaměřeno na genderovou rovnost; opakuje, že pro účinnost a dostupnost soudního systému mají zásadní význam odpovídající zdroje, včetně financování, infrastruktury a kvalifikovaného personálu; uznává, že v řadě členských států mají významnou roli soudní zaměstnanci, včetně notářů; vyzývá všechny členské státy, aby po přiměřenou dobu nadále sledovaly případy korupce, a zabránily tak tomu, že by mezi občany vznikal pocit beztrestnosti; vyzývá členské státy, aby využily příležitostí, které nabízí digitalizace, pokud jde o zjednodušení postupů a procesů, zlepšení účinnosti a dostupnosti, úsporu času a snížení nákladů na skladování;
10. zdůrazňuje, že pro zajištění rovného přístupu ke spravedlnosti jsou důležité nezávislé soudní systémy a přístup k bezplatné právní pomoci; opakuje, že pro zlepšení systémů soudnictví mají zásadní význam odpovídající zdroje, a to i pokud jde o infrastrukturu a zaměstnance; doporučuje, aby členské státy přijaly konkrétní opatření ke zlepšení přístupu marginalizovaných a zranitelných skupin ke spravedlnosti, včetně náležitě financovaných a posílených systémů právní pomoci a opatření k řešení jazykových bariér a digitální propasti;

¹ COM(2024)0800, příloha s doporučeními, s. 1, 9, 11, 19 a 24.

11. připomíná, že zpráva Komise o právním státu za rok 2024 uvádí, že v Maďarsku přetrvávají vážné obavy ohledně nezávislosti soudnictví, že státní zastupitelství je i nadále pod vlivem politiků, což s sebou nese riziko nepatřičného zasahování do jednotlivých případů, a že svoboda projevu soudců je i nadále pod tlakem a ve sdělovacích prostředcích pokračují očeřující kampaně proti soudcům;
12. vítá klíčovou úlohu Soudního dvora při prosazování zásad právního státu v celé EU; podporuje další iniciativy usilující o posílení zdrojů a schopností Soudního dvora, aby mohl účinně řešit další výzvy v oblasti právního státu; opakuje, že v souladu s článkem 19 Smlouvy o EU a článkem 267 Smlouvy o fungování EU nelze vnitrostátním soudům bránit v tom, aby využily možnosti obrátit se na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce; vyzývá Komisi, aby v rámci sestavování výročních zpráv o právním státu prováděla příslušné systematické kontroly a v případech, kdy vnitrostátní soudci narážejí v tomto ohledu na překážky, zahájila řízení o nesplnění povinnosti;
13. lituje tendence některých členských států provádět rozsudky Soudního dvora a ESLP selektivně, odkládat jejich provedení nebo je neprovádět, a žádá, aby byly prováděny včas a účinně; zdůrazňuje, že členské státy a orgány EU musí systematicky začleňovat a provádět nejnovější judikaturu Soudního dvora v zájmu prosazování zásad právního státu a zajištění jednotného uplatňování práva EU; vyzývá k rychlému přizpůsobení vnitrostátních právních předpisů a institucionálních rámců, tak aby byly v souladu se soudními rozhodnutími;
14. připomíná, že v době, která je pro mezinárodní spravedlnost obzvláště náročná, jednoznačně podporuje Mezinárodní soudní dvůr a Mezinárodní trestní soud (ICC) jakožto klíčové, nezávislé a nestranné soudní orgány; připomíná, že je třeba plně provádět rozhodnutí Mezinárodního soudního dvora, která jsou právně závazná; vyzývá Unii, její členské státy a kandidátské a potenciální kandidátské země, aby Mezinárodní trestní soud nadále podporovaly;
15. naléhavě vyzývá Komisi, aby jakožto strážkyně Smluv plnila svou povinnost a posilovala základní hodnoty Unie, včetně těch, které jsou zakotveny v článku 2 Smlouvy o EU a v primárním právu EU, a nespolehala se pouze na to, že uplatňování právních předpisů EU budou zajišťovat sami občané podáváním žalob k soudům; zdůrazňuje, že neprovedení vnitrostátních a mezinárodních rozsudků je porušením zásad právního státu a může vést k tomu, že lidé zůstanou bez nápravy, a vyvolat u veřejnosti dojem, že rozsudky lze přehlížet, což podkopává obecnou důvěru ve spravedlivé rozhodování soudů; zdůrazňuje zásadní úlohu Soudního dvora a ESLP, pokud jde o zajištění dodržování práva a zaručení jeho jednotného uplatňování; navrhuje stanovit jasné lhůty pro výkon soudních rozhodnutí, jakož i podrobný plán pro monitorování provádění rozsudků, které dosud

nebyly vykonány; naléhavě vyzývá Komisi, aby v případě nutnosti zahájila řízení o nesplnění povinnosti a předložila návrhy na předběžná opatření; vyzývá členské státy, aby urychleně provedly dosud nevykonané rozsudky Soudního dvora a ESLP, a navrhuje zřízení monitorovací jednotky, která by monitorovala výkon rozsudků Soudního dvora a ESLP týkajících se demokracie, právního státu a základních práv v zemích EU, a dále navrhuje, aby zjištění této jednotky byla plně začleněna do výroční zprávy o právním státu; doporučuje Komisi, aby zejména využívala opatření pro řešení neprovedení rozsudků Soudního dvora podle čl. 260 odst. 2 Smlouvy o fungování EU a aby v případech nesouladu s rozsudky Soudního dvora a ESLP použila nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu, pokud zjištěné porušení ovlivňuje rozpočtové nebo finanční zájmy Unie nebo hrozí vážné riziko, že je ovlivní; zdůrazňuje, že systematické nedodržování právních předpisů EU musí vést ke konkrétním finančním sankcím, aby byl zajištěn skutečný odrazující účinek; vyzývá Komisi, aby posoudila, zda odkládání provedení takových rozhodnutí nebo jejich nerespektování je důvodem k zahájení řízení na základě žaloby pro nečinnost podle článku 258 Smlouvy o fungování EU; vyzývá Komisi, aby systematicky analyzovala údaje o nezohlednění stanovisek orgánů zřízených smlouvami OSN týkajících se jednotlivých zemí;

16. vítá revizi směrnice o právech obětí¹, jejímž účelem bylo odstranit právní mezery a zajistit, aby měly oběti přístup ke spravedlnosti a aby se jim dostalo podpory; vyzývá Radu, aby z ustanovení předložených Parlamentem převzala co nejvíce, včetně ustanovení o právu obětí na přezkum rozhodnutí v trestním řízení, o přístupu k opravným prostředkům a spravedlivému odškodnění a o komplexních podpůrných službách, zejména pro osoby ve zranitelném postavení; zdůrazňuje význam efektivního shromažďování údajů, lepšího přidělování zdrojů na pomoc obětem a ochrany soukromí a osobních údajů obětí s cílem zabránit sekundární viktimizaci a zajistit, aby oběti, včetně migrantů bez dokladů a žadatelů o azyl, mohly podávat bezpečně oznámení o trestných činech; očekává, že spolunormotvůrci přijmou řešení zaměřená na oběti;
17. uznává, že prosazování práva má zásadní význam z hlediska zachování právního státu a ochrany základních práv; vyzývá členské státy, aby zajistily odpovídající financování, odbornou přípravu a zdroje pro policii a donucovací orgány; vyzývá členské státy, aby v této souvislosti zohlednily kodex policejní etiky Rady Evropy; zdůrazňuje, že sílu lze použít pouze v případech, kdy je to nezbytně

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 57, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj>).

nutné, a její použití musí být přiměřené a musí podléhat jasným zárukám; vyzývá členské státy, aby zavedly pokyny pro transparentní, nezávislé a konzistentní vybírání, testování a vyzkoušení zbraní používaných členy donucovacích orgánů, a to na základě norem, doporučení a hlavních zásad OSN; poznamenává, že toto posouzení by mělo ještě před výběrem a zavedením těchto zbraní do praxe určit, zda jsou tyto zbraně v souladu s mezinárodním právem a normami v oblasti lidských práv; vyzývá členské státy, aby důkladně prošetřily všechny případy, kdy donucovací orgány použily nadměrnou sílu a jednaly diskriminačně;

18. vyzývá Komisi, aby jakožto obavu ohledně dodržování právního státu zařadila do budoucích zpráv o právním státu i podmínky ve věznicích, a to vzhledem k vážnému a rostoucímu celoevropskému znepokojení z důvodu přeplněnosti, nevyhovujících životních podmínek a alarmující míry sebevražd ve věznicích;
19. vyzývá Komisi, aby zvláštní pozornost věnovala analýze procesní spravedlnosti s cílem určit silné stránky, mezery, nejednotnosti a osvědčené postupy při zajišťování transparentnosti, účinnosti a spravedlivého zacházení v zájmu posílení správního soudnictví v celé EU a zajištění odpovědnosti veřejných orgánů;

Protikorupční rámec

20. zdůrazňuje, že podle zásad právního státu nesmí veřejní činitelé jednat svévolně ani zneužívat svého postavení k osobnímu prospěchu; zdůrazňuje, že vlády by měly přijímat zákony v zájmu široké veřejnosti, a nikoli konkrétních jedinců;
21. opakuje, že korupce představuje vážnou hrozbu pro demokracii, základní práva a právní stát v členských státech, kandidátských a potenciálních kandidátských zemích; zdůrazňuje, že korupce oslabuje důvěru občanů ve veřejné instituce; vyjadřuje politování nad tím, že průzkum Eurobarometr z roku 2024 týkající se korupce ukazuje, že korupce je pro občany a podniky v EU stále vážným problémem, kdy 68 % Evropanů se domnívá, že korupce je v jejich zemi rozšířená, 65 % jich je přesvědčeno o tom, že případy korupce na vysoké úrovni nejsou dostatečně stíhány, a 41 % dotázaných si myslí, že míra korupce vzrostla; domnívá se, že to je výzvou pro EU, aby zintenzivnila své úsilí v boji proti korupci;
22. znovu Komisi žádá, aby urychleně uzavřela jednání o členství EU ve Skupině států proti korupci (GRECO) zřízené v rámci Rady Evropy; konstatuje, že členství v této skupině zajistí transparentnější, odpovědnější a účinnější správu finančních prostředků EU, legislativní proces a práci orgánů a institucí EU, a žádá, aby výroční zpráva o právním státu zahrnovala i orgány a instituce EU;
23. znovu vyzývá všechny členské státy, aby v návaznosti na doporučení skupiny GRECO přijaly kodexy chování pro soudce, s přihlédnutím ke

kodeksů ESJP a Soudního dvora Evropské unie; vyzývá členské státy, aby vytvořily nezávislé mechanismy pro vyšetřování údajných porušení kodeksu chování a dalších právních předpisů, zlepšily zveřejňování informací a transparentnost v souvislosti se střety zájmů a dary obdrženy soudci a řešily problém „otáčivých dveří“;

24. vyzývá členské státy, kandidátské a potenciální kandidátské země a orgány a instituce EU, aby zvýšily transparentnost a odpovědnost veřejných institucí tím, že zpřísní právní rámce pro boj proti korupci a kompetenční spory a postupy podávání zpráv s cílem zajistit účinné vyšetřování a stíhání případů korupce, včetně korupce na vysoké úrovni (mimo jiné korupce spojené se zadáváním veřejných zakázek a korupce ve vysoce rizikových oblastech jako jsou přístavy nebo pozemní hranice), posílí mechanismy a orgány dohledu a nezávislost a řádné fungování stávajících orgánů, podpoří ochranu informátorů, zlepší rámce zajišťující bezúhonnost a lobbování za právní předpisy; s politováním konstatuje, že nebylo dosaženo žádoucího pokroku, a zdůrazňuje, že pravomocné odsouzení a odrazující postihy jsou nezbytné k tomu, aby bylo prokázáno skutečné odhodlání k potírání korupce; vyzývá členské státy, aby zajistily transparentnost a odpovědnost lobbistických činností, včetně zřízení nebo zlepšení povinných registrů lobbistů a mechanismů legislativní stopy sloužících ke sledování vlivu lobbistů na legislativní procesy;
25. uznává důležitou úlohu Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) při ochraně právního státu a boji proti korupci v EU; vybízí Komisi, aby bedlivě sledovala úroveň spolupráce členských států s úřadem EPPO; podporuje posílení monitorovacích a koordinačních pravomocí úřadu EPPO, aby dokázal účinněji bojovat proti korupci v členských státech; vyzývá Komisi, aby v souladu s čl. 86 odst. 4 Smlouvy o fungování EU navrhla rozšíření mandátu úřadu EPPO, aby se zabránilo obcházení omezujících opatření EU a přeshraniční trestné činnosti proti životnímu prostředí, a aby urychlila revizi nařízení o úřadu EPPO¹ a směrnice o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy EU² s cílem chránit a vyjasnit primární pravomoc úřadu EPPO, pokud jde o trestné činy korupce poškozující finanční zájmy EU nebo trestné činy spáchané úředníky EU;
26. naléhavě vyzývá všechny členské státy, které tak dosud neučinily, aby se připojily k úřadu EPPO, a zefektivnily tak boj proti korupci, zejména ve spojitosti s ochranou finančních prostředků EU; vyzývá

¹ Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (Úř. věst. L 283, 31.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie (Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

všechny kandidátské a potenciální kandidátské země, aby vytvořily rámec pro účinnou spolupráci s úřadem EPPO;

27. vyzývá evropské instituce, jako je Europol, Eurojust, Evropský účetní dvůr, EPPO a Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF), aby zlepšily spolupráci v boji proti korupci a podvodům, které poškozují finanční zájmy EU;
28. vyzývá Komisi, aby zvýšila transparentnost a odpovědnost v rámci všech svých sdělení, návštěv a schůzí, zejména schůzek s vnitrostátními aktéry na vysoké úrovni;
29. vítá návrh směrnice o boji proti korupci předložený Komisí, který harmonizuje definici trestných činů korupce ve veřejném a soukromém sektoru a odpovídající sankce; vítá, že uvedená směrnice zahrnuje preventivní opatření, mimo jiné opatření související s nezákonným financováním politických stran a školení, jako jsou např. účinná pravidla pro zveřejňování a řešení střetů zájmů, otevřený přístup k informacím a účinná pravidla upravující interakci mezi soukromým a veřejným sektorem; vyzývá členské státy, aby rovněž zavedly účinná pravidla pro řešení fenoménu otáčivých dveří, vypracovaly kodexy chování pro veřejné činitele, stanovily povinnost veřejné legislativní stopy a zajistily transparentní financování kandidatur volených veřejných činitelů a politických stran; oceňuje, že téměř všechny členské státy v současné době mají protikorupční strategie; zároveň vyjadřuje politování nad tím, že jejich provádění a efektivita se liší; vyzývá členské státy, aby se zapojením občanské společnosti vypracovaly a uplatňovaly spolehlivé a účinné protikorupční strategie, jestliže tak již neučinily; zdůrazňuje význam identifikace, oznamování a zastoupení obětí korupce a jejich koordinace; vyzývá členské státy, aby oběti korupce chránily a umožnily jim prezentovat jejich názory a obavy, které by měly být zohledněny v příslušných fázích trestního řízení; vyzývá členské státy, aby zajistily, že oběti korupce budou mít právo na odpovídající a přiměřené odškodnění;
30. vyzývá všechny orgány, instituce a jiné subjekty EU, aby posílily svá protikorupční opatření týkající se zveřejňování a řešení střetů zájmů, otevřeného přístupu k informacím, pravidel jejich interakce se soukromým sektorem, fenoménu otáčivých dveří a kodexu chování veřejných činitelů; domnívá se, že poslanci Evropského parlamentu by se během výkonu mandátu neměli zapojovat do placených vedlejších činností se ziskovými organizacemi nebo podniky, které se snaží ovlivňovat tvorbu politik EU;
31. uznává klíčovou úlohu oznamovatelů při odhalování korupce a podpoře transparentnosti ve veřejném i soukromém sektoru; zdůrazňuje, že je třeba oznamovatele chránit před odvetnými opatřeními a šikanou; vyzývá k dalšímu posílení nezávislých a autonomních orgánů pro ochranu oznamovatelů a k jejich

těsnějšímu začlenění do širších vnitrostátních protikorupčních rámců, čímž se ve všech členských státech zajistí jednotná a spolehlivá strategie boje proti korupci;

Pluralita a svoboda sdělovacích prostředků

32. vítá iniciativy na podporu svobodných, nezávislých a pluralitních sdělovacích prostředků a bezpečného a příznivého prostředí pro novináře, jako je Evropský akt o svobodě médií (EMFA)¹, a vyzývá k jeho urychlenému provedení; vyzývá členské státy a kandidátské a potenciální kandidátské země, aby zvýšily transparentnost při zadávání reklamy státem online i offline a aby se řídily pokyny obsaženými v doporučení Komise (EU) 2021/1534 ze dne 16. září 2021 o zajištění ochrany, bezpečnosti a posílení postavení novinářů a dalších pracovníků sdělovacích prostředků v Evropské unii; vyzývá Komisi, aby členským státům poskytla nezbytnou pomoc s provedením aktu EMFA ve vnitrostátním právu a aby sledovala jeho uplatňování, zejména v členských státech, které mají špatné hodnocení v indexech svobody sdělovacích prostředků; zdůrazňuje, že akt EMFA je zásadním milníkem při zajišťování nezávislosti, plurality a integrity mediálního prostředí v celé Unii;
33. vyjadřuje hluboké znepokojení nad rostoucím počtem útoků na novináře a vydavatele, které mají mnohem tvrdší dopad na ženy; vyzývá Komisi a členské státy a kandidátské a potenciální kandidátské země, aby zajistily bezpečnost a ochranu novinářů, zejména investigativních novinářů a ověřovatelů fakt, kteří jsou vystaveni obzvláště vysokému nebezpečí; upozorňuje na to, že mezi nejběžnější hrozby, patří slovní útoky, kyberšikana, zastrašování na sociálních sítích a zasílání výhružných e-mailů, vyhrožování žalobami, včetně případů, na něž se vztahuje směrnice o strategických soudních řízeních proti účasti veřejnosti², i případy pronásledování (stalkingu) a osobního obtěžování;
34. vyzývá členské státy, aby v plné míře provedly směrnici proti strategickým žalobám proti účasti veřejnosti a doporučení Komise (EU) 2022/758 ze dne 27. dubna 2022 o ochraně novinářů a obránců lidských práv, kteří se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1083 ze dne 11. dubna 2024, kterým se stanoví společný rámec pro mediální služby na vnitřním trhu a mění směrnice 2010/13/EU (Evropský akt o svobodě médií) (Úř. věst. L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj>).

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1069 ze dne 11. dubna 2024 o ochraně osob zapojených do účasti veřejnosti před zjevně neopodstatněnými žalobními návrhy nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategická soudní řízení proti účasti veřejnosti“) (Úř. věst. L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj>).

neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními¹ a aby proti strategickým žalobám proti účasti veřejnosti přijaly komplexní vnitrostátní opatření, jimiž budou chránit novináře a poskytnou podporu osobám, které čelí zastrašování, pomluvám a omezením při výkonu své profese; doporučuje členským státům, aby při provádění směrnice do vnitrostátního práva rozšířily její uplatňování i na vnitrostátní případy, neboť většina strategických žalob proti účasti veřejnosti je podávána na vnitrostátní úrovni; vyzývá Komisi, aby předložila návrhy na řešení případů strategických žalob proti účasti veřejnosti, na něž se stávající směrnice nevztahuje;

35. žádá, aby byly do trestního práva zavedeny zvláštní přítěžující okolnosti pro trestné činy spáchané na novinářích, pokud jsou tyto trestné činy motivovány jejich profesní činností nebo s ní souvisejí;
36. naléhavě vyzývá členské státy a kandidátské a potenciální kandidátské země, aby chránily a prosazovaly svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků, zajistily transparentní přidělování veřejných prostředků, zabránily koncentraci vlastnictví sdělovacích prostředků, chránily redakční nezávislost a bojovaly proti dezinformacím, zejména prostřednictvím propracovaných právních předpisů, které budou zahrnovat také konkrétní ustanovení o transparentním vlastnictví sdělovacích prostředků a o nezávislých regulačních orgánech; zdůrazňuje důležitou úlohu veřejnoprávních sdělovacích prostředků; vítá vnitrostátní iniciativy usilující o vytvoření rejstříku sdělovacích prostředků, který by obsahoval veřejné informace o vlastnictví a investicích do reklamy a tak zajišťoval transparentnost, nestrannost a ověřitelnost; dále vyzývá členské státy, aby pro veřejnoprávní sdělovací prostředky zajistily odpovídající, udržitelné a předvídatelné financování a stabilní rozpočty založené na transparentních a objektivních kritériích; doporučuje vytvoření zvláštního fondu EU pro svobodu sdělovacích prostředků, který by podporoval nezávislou žurnalistiku a místní sdělovací prostředky;
37. odsuzuje šíření nenávistných projevů, a to i v mainstreamových a sociálních médiích, neboť představují vážnou hrozbu pro demokracii a právní stát; v souladu se svým usnesením ze dne 18. ledna 2024 o stavu základních práv v Evropské unii žádá důraznější prosazování právních předpisů o sdělovacích prostředcích v zájmu potírání nenávistných projevů a zachování rozmanitého a inkluzivního mediálního prostředí; zdůrazňuje, že přední veřejní činitelé a politici musí jít příkladem a zajistit uctívou diskuzi; připomíná, že svoboda projevu je základní hodnotou demokratických společností a že by neměla být bezdůvodně omezována; dále připomíná, že veškeré právní předpisy týkající se nenávistných verbálních projevů a trestných činů z nenávisti by měly vycházet ze

¹ Úř. věst. L 138, 17.5.2022, s. 30, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj>.

zásad nezbytnosti a proporcionality; zdůrazňuje, že svoboda projevu musí být uplatňována v mezích zákona a v souladu s článkem 11 Listiny a neměla by být zneužívána jako štít pro nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti;

38. je si vědom toho, že občané vnímají známky oslabování demokracie v důsledku misinformací a dezinformací a že šíření nepravdivých informací prostřednictvím sociálních médií by mohlo oslabit obecné dodržování zásad právního státu; vyzývá digitální platformy, aby okamžitě začaly jednat a zajistily dodržování vlastních komunitních norem a evropských právních předpisů, včetně nařízení o digitálních službách¹ a pravidel hospodářské soutěže; vyzývá Komisi, aby dodržování těchto předpisů pravidelně posuzovala a v nezbytných případech přijala opatření; doporučuje, aby členské státy a kandidátské a potenciální kandidátské země vypracovaly komplexní strategie pro boj proti dezinformacím a zahraničnímu vměšování do demokratických procesů a zároveň aby chránily svobodu projevu a pluralitu sdělovacích prostředků;
39. důrazně odsuzuje státní kontrolu nad sdělovacími prostředky a politické vměšování do jejich činnosti; zdůrazňuje, že regulační orgány pro sdělovací prostředky musí být odpovídajícím způsobem chráněny právními zárukami, aby byla zajištěna jejich nezávislost a ochrana před politickým nátlakem, a musí mít k dispozici dostatečné rozpočtové zdroje; zdůrazňuje demokratický význam nezávislých regulačních orgánů pro sdělovací prostředky;
40. je hluboce znepokojen zneužíváním špionážního softwaru a nedostatečnými zárukami pro ochranu novinářů před nezákonným sledováním; vyzývá Komisi, aby provedla doporučení výboru Evropského parlamentu, který vyšetřoval používání softwaru Pegasus a obdobného špionážního softwaru (PEGA), a zakázala politicky motivované sledování;
41. naléhavě vyzývá členské státy, aby zajistily, že provedení směrnice (EU) 2016/343² o presumpci nevinny neomezí právo na oznamování a informování veřejnosti o záležitostech veřejného zájmu, včetně soudních řízení, na něž se tato směrnice nevztahuje; vyzývá členské státy, aby přezkoumaly a v případě potřeby upravily stávající

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) (Úř. věst. L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>).

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/343 ze dne 9. března 2016, kterou se posilují některé aspekty presumpce nevinny a právo být přítomen při trestním řízení před soudem (Úř. věst. L 65, 11.3.2016, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/343/oj>).

vnitrostátní zákony, které by mohly omezovat svobodnou práci novinářů;

42. vyzývá členské státy, aby zajistily, že vnitrostátní koordinátoři, které zavedlo nařízení o digitálních službách, měli pravomoci k řádnému plnění své úlohy při usnadňování výměny informací a spolupráci na evropské úrovni;

Organizace občanské společnosti

43. souhlasí s názorem Komise, že organizace občanské společnosti, včetně organizací, které podporují právní stát a demokracii, ochranu marginalizovaných skupin a životního prostředí a sociální spravedlnost, a obránci lidských práv mají zásadní význam pro systém brzd a protivah a pro ochranu základních hodnot a právních předpisů Unie, které jsou základními kameny EU; oceňuje, že organizace občanské společnosti a profesní sdružení zastupující skupiny, jako jsou soudci, státní zástupci nebo novináři, podporují právní stát; vyzdvihuje zejména význam místních aktivních organizací občanské společnosti v kandidátských a potenciálních kandidátských zemích, neboť konstruktivně podporují procesy přistoupení k EU; oceňuje, že dohlíží na dodržování zásad právního státu a že pomáhají prosazovat a chránit demokratické zásady; připomíná, že pro svou práci potřebují bezpečné, podpůrné a příznivé prostředí;
44. vyzdvihuje úlohu občanské společnosti a nezávislých orgánů dohledu při monitorování, ověřování a podpoře provádění doporučení obsažených ve zprávě o právním státu za rok 2024; vyzývá k vytvoření rámce pro strukturovaný občanský dialog s cílem začlenit do ročního cyklu posuzování stavu právního státu příspěvky občanské společnosti, jak doporučuje Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV)¹ a síť občanské společnosti²; připomíná význam rozsáhlých konzultací při vypracovávání této zprávy; podporuje Komisi v jejím záměru vypracovat strategii pro vytvoření prostoru pro občanskou společnost a obránce lidských práv a jejich ochranu; doporučuje, aby byly obecné zásady EU týkající se obránců lidských práv provedeny v plném rozsahu; vyzývá Komisi, aby v členských státech prováděla vždy, když to je možné, návštěvy na místě, a nikoli jen virtuální návštěvy, neboť tak může získat celistvější představu o místní situaci a lépe ji zasadit do kontextu;
45. je znepokojen tím, že organizace občanské společnosti a obránci lidských práv se stále častěji potýkají s rostoucími právními omezeními, nedostatkem finančních prostředků a útoky, což oslabuje svobodu sdružování a shromažďování a svobodu projevu; se

¹ Stanovisko EHSV ze dne 14. února 2024 nazvané „Posílení občanského dialogu a participativní demokracie v EU: cesta vpřed“.

² Civil Society Europe, „Joint Civil Society contribution on Civic Space to the 2024 Annual Rule of Law Report“, červen 2024.

znepokojením bere na vědomí, že některé členské státy a kandidátské a potenciální kandidátské země zavedly nepřiměřená opatření, včetně nadměrného použití síly a zatýkání demonstrantů, aby lidem zabránily v účasti na protestech, a že preventivně zakázaly veřejná shromáždění na základě vágních důvodů ochrany bezpečnosti; zdůraznily, že soudy ve více případech tyto zákazy anulovaly; důrazně odsuzuje přijímání „zákonů o zahraničních agentech“, které jsou využívány k potlačení projevů nesouhlasu, šikaně organizací občanské společnosti a omezování jejich působení, což má negativní dopad na občanskou společnost a obránce lidských práv; vyjadřuje politování nad tím, že omezování svobody shromažďování, projevu a sdružování a používání nepřiměřené síly neúměrně postihuje určité záležitosti nebo skupiny¹;

46. zdůrazňuje, že pokojné shromažďování, svoboda sdružování a projevu a svoboda umění a věd jsou základními právy chráněnými mezinárodním právem, která mají zásadní význam pro demokracii; odsuzuje prokázané případy nátlaku oslabujícího výkon těchto práv a všímá si jejich rostoucí omezování; v této souvislosti rovněž odsuzuje případy násilí vůči policejním sborům; vyzývá Komisi, aby se těmto svobodám věnovala ve výroční zprávě;
47. vyjadřuje hluboké politování nad zmenšujícím se občanským prostorem a sílícím pronásledováním organizací občanské společnosti a obránců lidských práv v EU, zejména organizací a osob, které bojují proti rasismu, zasazují se o klimatickou spravedlnost, práva osob LGBTIQ a práva žen nebo pomáhají migrantům; konstatuje, že tyto skupiny čelí celé řadě hrozeb, včetně právních a finančních omezení, pozastavení financování, očerňujících kampaní a kriminalizace; odsuzuje zejména sílící potlačování klimatického aktivismu v několika členských státech, mimo jiné zneužíváním zákonů pro boj proti terorismu a organizované trestné činnosti a označováním pokojných klimatických aktivistů za členy „zločineckých organizací“; vyzývá členské státy, aby se zdržely nepřiměřených právních kroků proti těmto aktivistům; naléhá na Komisi, aby ve svých zprávách o právním státu systematicky sledovala situaci těchto organizací a aby příslušné vyčleněné prostředky EU poskytovala také subjektům občanské společnosti, které bojují proti rasismu nebo se zabývají dalšími základními právy;
48. vyzývá Komisi, aby se těmito porušeními zabývala v příslušném pilíři svých výročních zpráv o právním státu; vyzývá Komisi, aby zvýšila ochranu organizací občanské společnosti a obránců lidských práv a za tímto účelem zavedla mechanismy včasného varování, zvýšila transparentnost financování všech subjektů v rámci rejstříku

¹ Agentura Evropské unie pro základní práva, „Addressing racism in policing“, Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.

transparentnosti EU a zvýšila financování organizací občanské společnosti, aby mohly působit svobodně a nezávisle;

49. naléhá na členské státy, aby pro organizace občanské společnosti a obránce lidských práv vytvořily příznivé prostředí a aby provedly směrnici o strategických žalobách proti účasti veřejnosti a provedly doporučení Komise (EU) 2022/758, aby organizace občanské společnosti ochránily před právní šikanou; žádá, aby byla vnitrostátním orgánům dohledu zajištěna větší nezávislost a aby jim byly poskytnuty adekvátní zdroje a záruky proti politickému vměšování; vybízí k podpoře organizací občanské společnosti při vypracovávání a šíření vzdělávacích iniciativ s cílem zajistit jejich široký dosah a dostupnost;
50. domnívá se, že Komise a členské státy by měly zlepšit mechanismy financování organizací občanské společnosti a iniciativ, které posilují soudnictví a podporují nezávislost soudů, konkrétně prostřednictvím programu Občané, rovnost, práva a hodnoty a programu Spravedlnost; s potěšením konstatuje, že Komise hodlá navrhnout strategii pro ochranu občanské společnosti, a současně připomíná, že by měla věnovat zvláštní pozornost obráncům lidských práv; vyzývá Komisi, aby do strategie zahrnula mechanismus rychlé reakce na podporu ohrožených organizací občanské společnosti a obránců lidských práv v Unii, který by měl vycházet z mechanismu „Protect defenders“ financovaného EU, jenž je v současné době zaměřen pouze na třetí země; zdůrazňuje, že tento mechanismus by mohl poskytovat zdroje na prosazování zájmů, právní pomoc a osvětové kampaně a zároveň zajistit, aby tyto organizace mohly fungovat bez zbytečných omezení nebo šikany; vyzývá kandidátské a potenciální kandidátské země k plnému a důslednému uplatňování obecných zásad Unie týkajících se obránců lidských práv; je však znepokojen tím, že organizace občanské společnosti a obránci lidských práv v některých členských státech čelí stále větším problémům v podobě nových právních omezení, nedostatku finančních prostředků či fyzických nebo verbálních útoků a taktéž politováníhodným přijetím těchto praktik a jejich odrazujícím účinkem, mimo jiné na jejich svobodu projevu v členských státech¹ a v orgánech EU; domnívá se, že organizace občanské společnosti a obránci lidských práv hrají zásadní podpůrnou úlohu při sledování toho, zda členské státy dodržují hodnoty zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU;

Rovnost a nediskriminace před zákonem

51. připomíná, že právní rámce členských států musí zakotvovat rovné zacházení před zákonem a prosazovat rovnost a právo osob na nediskriminaci v soudních řízeních; zdůrazňuje, že právní stát je

¹ Rozsudky Evropského soudu pro lidská práva, *Drozd v. Polsko*, 15158/19 ze dne 6. dubna 2023 a *Mándli a další v. Maďarsko*, 63164/16 ze dne 26. května 2020.

provázán se základními právy a že porušování zásad právního státu má okamžitý dopad na základní práva, což mimořádně tvrdě pociťují ženy, menšiny a zranitelné skupiny; vyzývá Komisi, aby monitorovala dopady všech případů porušení zásad právního státu na základní práva a aby pomocí příslušných nástrojů, případně i řízení o nesplnění povinnosti, zajistila ochranu rovnosti a nediskriminace všech osob před zákonem;

52. zdůrazňuje, že je třeba bojovat proti všem druhům diskriminace před zákonem; je znepokojen tím, že některé členské státy nedosáhly dostatečného pokroku při provádění právních předpisů v oblasti rovnosti a nediskriminace; vyjadřuje politování nad tím, že navzdory existujícím právním předpisům EU, jako je směrnice 2000/78/ES¹ o rovném zacházení, přetrvávají v právních rámcích a v jejich provádění mezery, takže oběti bývají ponechány bez odpovídající právní pomoci; připomíná, že právní rámce členských států musí zakotvovat rovné postavení před zákonem a prosazovat rovnost a právo osob na nediskriminaci v právních prostředcích; vyzývá Komisi, aby v případech nedodržování těchto zásad jednala; vyjadřuje politování nad záměrem Komise stáhnout návrh horizontální směrnice o rovném zacházení² a naléhavě vyzývá Radu, aby ji neprodleně přijala;
53. je znepokojen tím, že podle zprávy Komise o právním státu 2024 některé členské státy účinně nestíhaly trestné činy z nenávisti ani neposkytly dostatečnou podporu obětem, což podkopává důvěru v soudní systémy a zachovává nerovnost před zákonem; vyzývá Radu, aby rozšířila seznam unijních trestných činů v čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování EU o trestné činy z nenávisti a nenávistné verbální projevy, a vyzývá Komisi, aby předložila legislativní návrh, který by trestné činy z nenávisti a nenávistné verbální projevy upravoval; vyzývá Komisi, aby se ve svých zprávách o právním státu zaměřila na trestné činy z nenávisti a aby je pečlivě sledovala a evidovala;
54. zdůrazňuje, že genderově podmíněné násilí na internetu i mimo něj je závažným a všudypřítomným trestným činem, který vážně porušuje základní práva a zásadu rovnosti před zákonem; vyzývá Komisi a členské státy, aby proti této formě násilí zakročily online i offline, včetně násilí páchaného uživateli digitálních platforem; žádá, aby bylo genderově podmíněné násilí zařazeno mezi unijní trestné činy a aby byl předložen legislativní návrh EU o boji proti znásilnění na

¹ Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. L 303, 2.12.2000, s. 16, <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj>).

² Návrh směrnice Rady o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci (COM(2008)0426).

základě absence souhlasu, a to i v kandidátských a potenciálních kandidátských zemích;

55. připomíná, že je třeba zajistit přístup k sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví a právům, a žádá, aby byl v Listině zakotven přístup k bezpečnému a legálnímu umělému přerušení těhotenství;
56. vyzývá členské státy, aby v souladu s právem Unie, Listinou a judikaturou Soudního dvora EU a ESLP chránily práva osob LGBTIQ, a připomíná, že v několika členských státech přetrvávají právní překážky, které brání přeshraničnímu uznávání partnerství nebo rodičovství osob stejného pohlaví; varuje, že tyto praktiky nejen brání volnému pohybu rodin LGBTIQ v rámci EU, ale že také porušují jednu ze zásad právního státu, tj. nediskriminaci před zákonem, a upozorňují na absenci jednotné ochrany osob LGBTIQ napříč členskými státy; vyzývá členské státy, které tak dosud neučinily, aby začaly právně uznávat partnerství osob stejného pohlaví; vyzývá Komisi, aby s ohledem na nejnovější rozhodnutí¹ Soudního dvora EU přepracovala směrnici 2004/38/ES² tak, aby výslovně zahrnovala přeshraniční uznávání práv na soukromý a rodinný život, včetně rodičovství osob stejného pohlaví; zdůrazňuje, že všechny děti jsou před zákonem rovné a že členské státy musí jednat v nejlepším zájmu dítěte, zvýšit právní jistotu a omezit diskriminaci dětí rodičů stejného pohlaví; připomíná, že Parlament podporuje uznávání rodičovství napříč EU bez ohledu na to, jak bylo dítě počato, jak se narodilo nebo v jaké žije rodině; naléhavě vyzývá Komisi, aby předložila aktualizovanou strategii pro rovnost osob LGBTIQ, která by tyto výzvy plně řešila v celé Evropě; vyzývá Komisi a Radu, aby se práva osob LGBTIQ stala průřezovou prioritou ve všech oblastech politik; vyzývá Komisi, aby navrhla vhodná legislativní opatření, která by zajistila dodržování těchto zásad, a aby využívala řízení o nesplnění povinnosti proti členským státům; naléhá na Komisi, aby předložila legislativní návrhy na boj proti trestným činům z nenávisti a nenávistným verbálním projevům na základě genderové identity, pohlavních znaků a sexuální orientace;
57. je hluboce znepokojen diskriminačními opatřeními zavedenými v některých členských státech pod záminkou boje proti „propagandě LGBTIQ“ a „genderové ideologii“, což v některých členských státech přispívá ke znepokojivému nárůstu trestných činů z nenávisti

¹ Rozsudek Soudního dvora ze dne 5. června 2018, Relu Adrian Coman a další v. Inspectoratul General pentru Imigrări a Ministerul Afacerilor Interne, C-673/16, ECLI:EU:C:2018:385.

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. L 158, 30.4.2004, s. 77, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2004/38/oj>).

a nenávistných verbálních projevů vůči osobám LGBTIQ a má negativní důsledky pro děti, rodiny a pracovníky; s potěšením bere na vědomí posudek Soudního dvora ze dne 5. června 2025, v němž se uvádí, že Maďarsko zákazem nebo omezováním přístupu k obsahu LGBTIQ+ porušuje právo Unie; upozorňuje na negativní dopad těchto opatření na svobodu projevu a svobodu sdružování, a to nejen skupin LGBTIQ; zdůrazňuje, že tato opatření podporují diskriminaci osob LGBTIQ a obcházejí právní předpisy EU; naléhavě vyzývá Komisi, aby předložila návrh závazného unijního zákazu konverzních praktik ve všech členských státech; konstatuje, že v roce 2024 Komise a Agentura Evropské unie pro základní práva zaznamenaly v několika členských státech alarmující nárůst trestných činů z nenávisti a nenávistných verbálních projevů namířených proti osobám LGBTIQ a jiným menšinám, zdůrazňuje právo osob LGBTIQ na sebeurčení a připomíná členským státům, že právo na sebeurčení je podle judikatury základním právem; naléhá proto na všechny členské státy, které tak dosud neučinily, aby osobám LGBTIQ zajistily přístup k právnímu uznání genderové identity;

58. je hluboce znepokojen vzestupem antisemitismu v celé EU a důrazně jej odsuzuje; stejně tak je znepokojen silním islamofobií a veškerých dalších forem diskriminace v celé EU a důrazně je odsuzuje, včetně násilných aktů, zastrašování, nenávistných verbálních projevů a vystavování nenávistných symbolů na veřejných místech; vyzývá členské státy a kandidátské a potenciální kandidátské země, aby členům všech menšin zajistily rovnost před zákonem; vyzývá členské státy, aby přezkoumaly právní předpisy a politiky s cílem zajistit, aby přímo ani nepřímo nediskriminovaly menšiny, a aby provedly revizi veškerých diskriminačních právních nebo správních předpisů; vyzývá EU i členské státy, aby nepolevovaly v úsilí o monitorování, prevenci a stíhání těchto trestných činů z nenávisti a aby se soustavně zasazovaly o ochranu židovských a muslimských komunit před šikanou a násilím;
59. zdůrazňuje, že nedostatečná odpovědnost neúměrně postihuje menšiny, spravedlivé politické zastoupení a ekonomické příležitosti; vyzývá k větší transparentnosti veřejných rozhodovacích procesů s cílem zajistit inkluzivní a spravedlivou správu;

60. vyzývá členské státy, aby plně provedly směrnici (EU) 2024/1500¹ a směrnicí (EU) 2024/1499², které stanoví minimální normy pro orgány pro rovné zacházení; vyzývá k přijetí konkrétních opatření, která zaručí jejich nezávislost a efektivitu při prosazování rovnosti;
61. zdůrazňuje, že s občany třetích zemí, kteří v EU pobývají oprávněně, musí být bez ohledu na jejich státní příslušnost nebo místo narození zacházeno nediskriminačně a že v oblastech vymezených platnými právními předpisy se jim musí dostat spravedlivého a rovného zacházení; poukazuje na to, že občané třetích zemí jsou bez ohledu na svou státní příslušnost, místo narození nebo status pobytu oprávněni požádat o mezinárodní ochranu v souladu s mezinárodním právem, jehož nedílnou součástí je zásada nenavracení; vyzývá Komisi, aby členské státy podporovala při prosazování zásad právního státu a lidských práv zakotvených v Listině a při uplatňování právních předpisů přijatých spolunormotvůrci; zdůrazňuje, že rozsudky Soudního dvora EU a ESLP jsou závazné;
62. důrazně vyzývá Komisi, aby zajistila, že v rámci EU bude plně respektován volný pohyb osob, právo na svobodný pobyt a slučování rodin na území EU a že každý občan bude moci požívat rovných práv a plně svá práva uplatňovat;
63. apeluje na Komisi, aby se ve výroční zprávě o právním státu více věnovala posílení boje proti všem formám diskriminace, pokud jde o přístup ke spravedlnosti; vyzývá Komisi a členské státy, aby bojovaly proti diskriminaci na základě rasového a etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, národnosti, politických názorů, jazyka, zdravotního postižení, věku, pohlaví, včetně genderové identity a vyjádření pohlavní identity, a sexuální orientace; vyzývá Radu, aby dosáhla dohody o směrnici

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1500 ze dne 14. května 2024 o standardech pro orgány pro rovné zacházení v oblasti rovného zacházení se ženami a muži a rovných příležitostí pro ženy a muže v otázkách zaměstnání a povolání a o změně směrnic 2006/54/ES a 2010/41/EU (Úř. věst. L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj>).

² Směrnice Rady (EU) 2024/1499 ze dne 7. května 2024 o standardech pro orgány pro rovné zacházení v oblasti rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, rovného zacházení s osobami v otázkách zaměstnání a povolání bez ohledu na jejich náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci, rovného zacházení se ženami a muži v otázkách sociálního zabezpečení a v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování a o změně směrnic 2000/43/ES a 2004/113/ES (Úř. věst. L, 2024/1499, 29.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj>).

2008/0140(CNS)¹; naléhavě vyzývá Komisi, aby do výroční zprávy o právním státu zavedla nové pilíře věnované potírání všech forem nenávisti a diskriminace uvedených v článku 21 Listiny, konkrétně trestných činů zaměřených na minoritní skupiny a příslušníky národnostních, etnických, jazykových a náboženských menšin, jakož i podmínkám občanské společnosti v členských státech; vyzývá Komisi, aby po členských státech požadovala shromažďování srovnatelných a spolehlivých rozčleněných údajů o rovnosti, aby bylo možné plně posoudit dopad strukturální diskriminace na právní stát; vyzývá Komisi, aby přehodnotila svůj postoj k iniciativě Minority SafePack a předložila legislativní návrhy, které by zaručily podporu práv menšin a jazykových práv; znovu vyzývá EU, aby přistoupila k Rámcové úmluvě o ochraně národnostních menšin a k Evropské chartě regionálních či menšinových jazyků; vyzývá k užším kontaktům mezi EU a Radou Evropy v oblasti práv menšin, a to i s ohledem na proces rozšíření;

64. zdůrazňuje, že by členské státy měly řešit genderové rozdíly v soudnictví a dalších klíčových demokratických institucích; doporučuje zavést cílená opatření ke zvýšení zastoupení žen na vyšších pozicích v soudnictví a veřejné správě;
65. vyzývá členské státy, aby v souladu s Pařížskými zásadami OSN zřídily vnitrostátní instituce pro lidská práva, zaručily jejich nezávislost a zajistily, aby byly schopny účinně plnit své úkoly;

Jednotný trh a právní stát

66. zdůrazňuje význam právního státu pro zajištění hladkého a účinného fungování jednotného trhu a znovu potvrzuje, že dobře fungující, nezávislé soudní systémy, účinné protikorupční rámce a silná ochrana svobody sdělovacích prostředků mají zásadní význam pro zachování spravedlivé hospodářské soutěže a právní jistoty a pro podporu důvěry mezi hospodářskými subjekty; zdůrazňuje, že nedodržování a obcházení evropských předpisů vede k obrovskému narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu; zdůrazňuje, že spolehlivé a stabilní struktury právního státu jsou klíčovými pilíři investic a obchodu, které mají zásadní význam pro konkurenceschopnost, a tím i pro kapacitu systému sociálního zabezpečení a trhu práce v EU;
67. zdůrazňuje, že řádné fungování jednotného trhu závisí na účinném uplatňování zásady vzájemné důvěry a uznávání v soudní i správní spolupráci; připomíná, že tuto důvěru lze udržet pouze tehdy, bude-li plně respektován právní stát, jak rovněž doporučila Benátská komise ve svém seznamu kritérií právního státu; poznamenává, že zásada

¹ Návrh směrnice Rady o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci (COM(2008)0426).

vzájemného uznávání by měla být v případě systémových porušení pozastavena;

68. zdůrazňuje negativní hospodářský dopad korupce a slabých soudních systémů na důvěru investorů a přeshraniční spolupráci; je znepokojen tím, že vlády a instituce členských států, které nedodržují zásady právního státu, mohou umožnit rozkvět protisoutěžního chování, nebo jej dokonce aktivně podporovat kvůli politickému nebo hospodářskému prospěchu, což může poškodit hospodářství EU a narušit spravedlnost jejího vnitřního trhu;
69. připomíná, že v rámci uplatňování Smluv je v souladu s Listinou zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti a že svoboda usazování, volný pohyb služeb a kapitálu jsou základem jednotného trhu; zdůrazňuje, že pravidla týkající se rovného zacházení zakazují zjevnou i skrytou diskriminaci na základě státní příslušnosti nebo v případě podniků na základě jejich sídla; znovu odsuzuje systémové diskriminační, netransparentní a nespravedlivé praktiky vůči podnikům, které byly hlášeny v některých členských státech;
70. odsuzuje systémové diskriminační praktiky v Maďarsku, včetně zneužívání finančních prostředků EU ve prospěch politických spojenců, porušování pravidel hospodářské soutěže EU a koncentrace podniků v rukou oligarchů s vazbami na vládu; kritizuje skutečnost, že maďarské vládě byly poskytnuty finanční prostředky EU navzdory přetrvávajícím nedostatkům v soudnictví a protikorupčních mechanismech; doporučuje, aby se vyplácení prostředků pozastavilo do doby, než budou splněna všechna kritéria právního státu; vyzývá Komisi, aby zajistila, že se finanční prostředky EU dostanou k maďarskému obyvatelstvu, a to i prostřednictvím mechanismů přímého a nepřímého financování příjemců nezávislých na maďarské vládě;
71. zdůrazňuje, že je důležité řešit hospodářskou nerovnost a sociální vyloučení jako hrozbu pro demokratickou účast a právní stát;
72. vyzývá Komisi, aby do svých monitorovacích mechanismů právního státu výslovněji začlenila rozměr jednotného trhu, s větším důrazem na jednotné a rychlé uplatňování, provádění a prosazování stávajících právních předpisů, a zajistila, aby dodržování zásad právního státu členskými státy bylo posuzováno nejen z hlediska demokracie a soudnictví, ale také z hlediska jeho hospodářského dopadu na jednotný trh a finanční stabilitu; požaduje, aby Komise do své zprávy o právním státu za rok 2025 zahrnula zvláštní kapitolu o rozměru jednotného trhu; naléhavě vyzývá Komisi, aby využila všech dostupných právních nástrojů k řešení nedostatků v oblasti právního státu, včetně případného zahájení řízení o nesplnění povinnosti a pravomocí k prosazování právních předpisů v oblasti hospodářské soutěže, a to s cílem zachovat fungování vnitřního trhu;

Soubor nástrojů na podporu právního státu

73. zdůrazňuje, že je důležité začlenit milníky v budování právního státu do nástrojů financování, jako je Nástroj pro oživení a odolnost; kritizuje skutečnost, že maďarské vládě byly poskytnuty finanční prostředky EU navzdory přetrvávajícím nedostatkům v soudnictví a protikorupčních mechanismech; doporučuje, aby se vyplácení prostředků pozastavilo do doby, než budou splněna všechna kritéria právního státu; vyzývá Komisi, aby zajistila, že se finanční prostředky EU dostanou k maďarskému obyvatelstvu, a to i prostřednictvím mechanismů přímého a nepřímého financování příjemců nezávislých na maďarské vládě, a zároveň aby zachovala plný dopad přijatých opatření;
74. kritizuje Radu za to, že nepokročila v probíhajících řízeních podle článku 7 Smlouvy o EU, což oslabuje důvěryhodnost EU při prosazování právního státu; naléhavě vyzývá Radu, aby odblokovala další kroky v postupu podle článku 7 vůči Maďarsku vzhledem k přetrvávajícímu porušování nezávislosti soudů a svobody sdělovacích prostředků a občanské společnosti, což vyžaduje okamžité a rozhodné kroky; doporučuje Radě, aby zajistila, že se slyšení během postupů podle článku 7 budou konat alespoň jednou za předsednictví, a aby se rovněž zabývala novým vývojem, který má dopad na právní stát, demokracii a základní práva; zdůrazňuje, že není třeba jednomyslnosti v Radě, aby bylo možné určit zřejmé riziko závažného porušení hodnot Unie podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU či vydat konkrétní doporučení dotčeným členským státům a stanovit lhůty pro provedení těchto doporučení; znovu Radu vyzývá, aby tak učinila, a zdůrazňuje, že veškeré další průtahy by představovaly porušení zásady právního státu ze strany samotné Rady; trvá na tom, že Parlament by měl mít v řízeních podle článku 7 Smlouvy o EU aktivnější úlohu, včetně možnosti předkládat Radě odůvodněné návrhy, účastnit se slyšení v Radě a být ve všech fázích postupu plně informován;
75. vítá preventivní nástroje v souboru nástrojů na podporu právního státu, jako je roční cyklus právního státu, srovnávací přehled EU o soudnictví, evropský semestr, fondy EU na podporu občanské společnosti, soudních sítí a svobody sdělovacích prostředků a milníky v oblasti právního státu v rámci Nástroje pro oživení a odolnost; trvá na tom, aby bylo zavedeno užší propojení mezi závěry zprávy o právním státě 2024 a přidělováním finanční podpory z rozpočtu Unie, formou milníků, které zajistí, že finanční prostředky EU budou vázány na provedení nezbytných reforem; vyzývá Komisi, aby dále rozvíjela přímou vazbu mezi preventivními a reaktivními nástroji, a tudíž aby na základě zjištění uvedených ve výročních zprávách o právním státu urychleně a koordinovaně zahajovala řízení o nesplnění povinnosti, stanovovala další kroky při uplatnění postupu podle článku 7 Smlouvy o EU a uplatňovala nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu a horizontální základní podmínky

související s Listinou, jakož i ustanovení finančního nařízení a nařízení o společných ustanoveních; vyzývá Komisi, aby ve výročních zprávách o právním státu počínaje zprávou za rok 2025 posuzovala potenciální rizika pro rozpočet Unie, která vyplývají z nedostatků v režimech právního státu, a informovala o nich; zdůrazňuje, že jak spuštění reaktivních nástrojů, tak ukončení příslušných postupů musí být založeno na objektivním kritériu souladu s právním řádem a právem EU a mezinárodním právem, jak je vykládají mezinárodní soudy;

76. vyzývá Komisi, aby systematicky využívala zrychlená řízení a žádosti o předběžná opatření u Soudního dvora v případech řízení pro nesplnění povinnosti; vyzývá Komisi, aby přehodnotila svou politiku, nastíněnou ve sdělení z roku 2022 o prosazování práva EU¹, nepoužívat žaloby pro nesplnění povinnosti v „jednotlivých případech“, neboť tato praxe má za následek závažné odírání práv občanům napříč EU, zejména pokud jejich vlády odmítají dodržovat právní předpisy EU nebo rozsudky Soudního dvora, a to i proto, že většinou tyto případy nejsou pouze jednotlivé, ale souvisejí se strategickými a základními problémy; žádá Komisi, aby každoročně podávala zprávu o uplatňování a účinnosti nástrojů používaných proti porušování zásad právního státu v členských státech;
77. zdůrazňuje, že s cílem zabránit zhoršení situace je zapotřebí stále komplexnějšího souboru nástrojů, který zajistí dodržování hodnot EU ve všech právních předpisech Unie, včetně finančních nástrojů, a to nad rámec rozpočtového rozměru; naléhavě vyzývá Komisi, aby zjistila, kde jsou nedostatky, a předložila příslušné návrhy na rozšíření oblasti působnosti tohoto souboru nástrojů; podporuje důraznější uplatňování nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu, s průřezovou podmíněností v programech financování EU; trvá na svém postoji, že zmrazené finanční prostředky EU by měly být uvolněny až poté, co budou plně provedeny smysluplné reformy a bude prokazatelně dosaženo dodržování zásad právního státu v praxi; zdůrazňuje, že soubor nástrojů na ochranu hodnot Unie je třeba důsledně a transparentně uplatňovat, a to bez politických ohledů a s využitím objektivních kritérií pro spuštění reaktivních nástrojů; zdůrazňuje, že tato podmíněnost by se měla vztahovat stejnou měrou na kandidátské i potenciální kandidátské země; trvá na tom, že je důležité, aby na používání těchto nástrojů dohlížel Parlament; naléhavě vyzývá Komisi, aby prováděla systematické audity rozdělování finančních prostředků EU s cílem zabránit střetům zájmů, účelovému politickému využívání nebo neprůhlednosti přidělování finančních prostředků na vnitrostátní úrovni;

¹ Sdělení Komise ze dne 13. října 2022 nazvané „Prosazování práva EU pro Evropu, která přináší výsledky“ (COM(2022)0518).

78. trvá na tom, aby byl do víceletého finančního rámce (VFR) zaveden nástroj založený na výkonnosti s cílem posílit soulad mezi fondy EU a dodržováním hodnot Unie zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU, jako jsou demokracie, základní práva a právní stát; požaduje, aby budoucí víceletý finanční rámec zahrnoval důkladné záruky právního státu platné pro všechny fondy EU;
79. vyjadřuje znepokojení nad tím, že pozastavení finančních prostředků EU by mohlo být zneužito jako politická zbraň proti občanské společnosti a místním orgánům; připomíná, že nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu zajišťuje, aby koneční příjemci neztratili přístup k finančním prostředkům EU v případě, že jsou vůči jejich vládě uplatňovány sankce; požaduje „inteligentní podmíněnost“, která by umožnila obejít vnitrostátní vlády porušující zásady právního státu, a to tak, že budou zrušené finanční prostředky EU přiděleny přímo místním a regionálním orgánům a nevládním organizacím a podnikům, které dodržují právní předpisy EU, a že bude zjednodušeno přerozdělení prostředků určených ve prospěch daného členského státu do jiných programů EU; navrhuje vytvoření transparentního systému, který by místním orgánům umožňoval žádat o finanční prostředky EU v případě, že vlády členských států blokují nebo zneužívají finanční prostředky EU; zdůrazňuje, že je důležité důsledně a transparentně uplatňovat mechanismy podmíněnosti zakotvené v nástroji předvstupní pomoci a v Nástroji pro reformy a růst pro země západního Balkánu;

Brzdy a protiváhy

80. zdůrazňuje, že je důležité zachovat v každém členském státě dělbu moci a stabilní institucionální rámec; vyzývá členské státy, aby zajistily, že veškeré ústavní nebo legislativní reformy ovlivňující dělbu moci budou plně v souladu se základními hodnotami a právními zásadami EU;
81. vyzývá členské státy, aby se zdržely nadměrného využívání zrychlených postupů, které obcházejí konzultace zúčastněných stran a občanské společnosti včetně parlamentní kontroly nebo mimořádných pravomocí, neboť mají negativní dopad na stabilitu a kvalitu tvorby právních předpisů a demokracii; apeluje na členské státy, aby zavedly transparentní legislativní postupy po systematických a veřejných konzultacích s různými zúčastněnými stranami a poradními orgány;
82. vybízí vlády a parlamenty členských států, aby u každého významného legislativního návrhu zveřejňovaly veřejně přístupná posouzení dopadu a výsledky konzultací;
83. zdůrazňuje doporučení Benátské komise, že je nutné účinně řešit stížnosti a odvolání v případě volebních nesrovnalostí, zejména pokud jde o kupování hlasů, vícenásobné hlasování a nesprávné

sčítání hlasů; připomíná důležitost právních předpisů, které EU k této problematice přijala, zejména nařízení o digitálních službách, nařízení o digitálních trzích¹, aktu o umělé inteligenci², nařízení (EU) 2024/900 o transparentnosti a cílení politické reklamy³ a evropského aktu o svobodě médií; vyzývá Komisi a členské státy, aby tyto akty v plném rozsahu provedly a poskytly odpovídající veřejné zdroje na opatření, která budou na jejich základě přijata;

84. vyzývá členské státy, aby posílily nezávislost vnitrostátních orgánů dohledu s cílem zajistit zdroje a nezávislost vůči politickému vměšování; zdůrazňuje význam občanské společnosti a obránců lidských práv při zajišťování toho, aby se odpovědné osoby zodpovídaly z porušování předpisů, a při ochraně základních práv;
85. vyjadřuje hluboké znepokojení nad nárůstem extremismu a jeho destruktivním vlivem na demokratické normy a právní stát v několika členských státech; se znepokojením konstatuje, že extremistické skupiny aktivně útočí na menšiny a přispívají k atmosféře strachu, diskriminace a polarizace; vyzývá Komisi, aby ve své výroční zprávě o právním státě výslovně označila tyto skupiny za hrozbu pro demokracii, lidská práva a základní svobody, včetně nezávislosti akademické obce a sdělovacích prostředků; vyzývá členské státy, aby přijaly rozhodná opatření proti jejich vlivu prostřednictvím pevných právních rámců, vzdělávání propagujícího demokratické hodnoty a podpory organizací občanské společnosti bojujících proti extremismu; vyzývá ke koordinovanému postupu EU proti této hrozbě, mimo jiné prostřednictvím vzdělávání, programů sociálního začleňování a v případě potřeby i právních opatření;
86. vyjadřuje znepokojení nad zaznamenanými případy využívání sledovacích technologií vládami členských států vůči novinářům, aktivistům, představitelům opozice a zaměstnancům evropských institucí; připomíná, že používání špiónážního softwaru musí být

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1925 ze dne 14. září 2022 o spravedlivých trzích otevřených hospodářské soutěži v digitálním odvětví a o změně směrnic (EU) 2019/1937 a (EU) 2020/1828 (nařízení o digitálních trzích) (Úř. věst. L 265, 12.10.2022, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj>).

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689 ze dne 13. června 2024, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci a mění nařízení (ES) č. 300/2008, (EU) č. 167/2013, (EU) č. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 a (EU) 2019/2144 a směrnice 2014/90/EU, (EU) 2016/797 a (EU) 2020/1828 (akt o umělé inteligenci) (Úř. věst. L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>).

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/900 ze dne 13. března 2024 o transparentnosti a cílení politické reklamy (Úř. věst. L, 2024/900, 20.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj>).

striktně přiměřené a nezbytné, a naléhavě vyzývá Komisi, aby bez zbytečného odkladu předložila plán opatření, která by zabránila jeho zneužívání, a aby při tom plně využila všech dostupných legislativních prostředků stanovených ve Smlouvách, jak doporučil výbor PEGA;

87. se znepokojením bere na vědomí rostoucí využívání umělé inteligence pro účely národní bezpečnosti a prosazování práva v celé EU a poukazuje na rizika, která z toho vyplývají pro základní práva a svobody¹; připomíná, že je třeba zajistit spolehlivé záruky ochrany údajů, pokud členské státy nebo vnitrostátní orgány používají sledovací software; vyzývá k posílení právních předpisů EU s cílem zabránit hromadnému sledování a diskriminaci;
88. je znepokojen zahraničním vměšováním, ke kterému dochází v členských státech a v kandidátských a potenciálních kandidátských zemích, včetně manipulace v sociálních médiích a dezinformací ze strany sil uvnitř i vně Unie, a jehož cílem je manipulovat s veřejným míněním a narušovat demokratickou diskusi; zdůrazňuje důležitost transparentnosti u algoritmů platform, nezávislých auditů a spolehlivých mechanismů pro ověřování faktů, aby bylo možné bojovat proti dezinformacím a chránit demokracii; vyzývá hlavní digitální platformy, aby spolupracovaly s vnitrostátními donucovacími orgány a poskytly jim podporu při vyšetřování nezákonných online činností; vyzývá Komisi a členské státy, aby tyto snahy sledovaly a aby pohotově uplatňovaly nařízení o digitálních službách a nařízení o digitálních trzích, zejména pokud jde o velmi velké online platformy; vyzývá Komisi, aby do třetího pilíře své zprávy o právním státu (Pluralismus a svoboda sdělovacích prostředků) zahrnula větší dohled nad dezinformacemi na online platformách;
89. zdůrazňuje význam akademické svobody jako nedílného aspektu právního státu a naléhavě vyzývá členské státy, aby chránily univerzity před politickým vměšováním a zajistily institucionální autonomii; vybízí členské státy, aby podporovaly kulturu právního státu prostřednictvím osvětových kampaní, informačních iniciativ a opatření prosazujících demokratické hodnoty a zásady;
90. vyzývá Komisi a členské státy, aby zvážily zahájení postupu, který by se zaměřil na zlepšení správních postupů a praxe, jež ovlivňují fungování klíčových demokratických procesů a fungování brzd a protivah v souladu se zavedenými a sdílenými zásadami EU;

Horizontální doporučení

¹ Europol, „AI and policing – The benefits and challenges of artificial intelligence for law enforcement“ (Umělá inteligence a policejní práce – přínosy a výzvy umělé inteligence pro prosazování práva), Úřad pro publikace Evropské unie, 2024.

91. uznává zprávu Komise o právním státu jako klíčový preventivní nástroj pro sledování stavu právního státu v celé EU, usnadnění dialogu mezi členskými státy a vedení reforem v oblastech, jako je nezávislost soudnictví, boj proti korupci, svoboda sdělovacích prostředků a další brzdy a protiváhy;
92. uznává, že zpráva Komise o právním státu je nyní komplexnější než v době svého zavedení v roce 2020; vyjadřuje ovšem politování nad tím, že dosud nebyly zavedeny zásadní prvky z usnesení Parlamentu z roku 2016 a že se Komise v plném rozsahu nezabývala doporučeními Parlamentu obsaženými v jeho předchozích usneseních; domnívá se, že tato doporučení jsou i nadále platná, a připomíná je; vyzývá k tomu, aby byly do výroční zprávy zahrnuty chybějící důležité prvky ze seznamu kritérií právního státu Benátské komise, jako je předcházení zneužívání pravomocí, rovnost před zákonem a nediskriminace; opakuje svůj postoj, že zpráva by měla pokrývat celý rozsah hodnot z článku 2 Smlouvy o EU, jelikož je nelze chápat odděleně; žádá Komisi, aby prozkoumala, jak by všechny zprávy týkající se právního státu nebo základních práv, jako jsou výroční zprávy o dodržování Listiny nebo zpráva agentury FRA, mohly být zveřejněny přibližně ve stejnou dobu, aby mohla probíhat simultánní souhrnná diskuse o těchto otázkách; s politováním však konstatuje, že navzdory narůstajícím hrozbám v podobě dezinformací, propagandy a manipulace s informacemi, které cílí na evropskou demokracii, nebyla dosud zvažena možnost podobného vzájemného hodnocení členských států, která by podpořila práci Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva OBSE (ODIHR);
93. vyzývá Komisi, aby příští rok rozsah zprávy rozšířila; trvá na tom, aby zpráva Komise o právním státu za rok 2025 obsáhla celou oblast působnosti článku 2 Smlouvy o EU a zahrnovala širší ukazatele, jako je nezávislost sdělovacích prostředků, úloha občanské společnosti, základní práva, akademická a umělecká svoboda, genderová rovnost, ochrana menšin a zranitelných skupin, dodržování mezinárodního práva, spravedlivé a svobodné volby a fungování demokratických institucí, a mohla tak poskytnout úplnější představu o standardech právního státu v celé EU a v kandidátských a potenciálních kandidátských zemích;
94. vyzývá Komisi, aby zveřejnila kritéria, která používá při výběru informací od občanské společnosti, mezinárodních subjektů, vnitrostátních orgánů a dalších zúčastněných stran v procesu podávání zpráv o právním státu; opakuje svou výzvu Komisi, aby vyzvala agenturu FRA k poskytování metodického poradenství a k provedení srovnávacího výzkumu, aby bylo možné doplnit podrobnosti v klíčových oblastech výroční zprávy, a to vzhledem k neoddelitelným vazbám mezi základními právy a právním státem;
95. vybízí Komisi, aby při hodnocení dodržování hodnot zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU používala jasnější formulace

a transparentní pravidla posuzování; opakuje svou výzvu Komisi, aby jasně rozlišovala mezi systémovým a ojedinělým porušováním zásad právního státu v členských státech, aby se zabránilo riziku zlehčování nejzávažnějšího porušování zásad právního státu, a aby jednoznačně uvedla, že v případech dlouhodobého systematického, záměrného a závažného porušování hodnot uvedených v článku 2 Smlouvy o EU by dotčené členské státy mohly přestat splňovat všechna kritéria definující demokracii; uvádí, že doporučení by měla lépe odrážet negativní zjištění uvedená ve zprávě a měla by být podrobnější; domnívá se, že hodnocení plnění předchozích doporučení by mělo být přesnější a kvalitativnější a nemělo by se opírat pouze o změny právních předpisů, ale rovněž o skutečné a nezávislé důkazy o jejich provádění v praxi; vyzývá Komisi, aby prováděla návštěvy v terénu a poskytovala hodnocení na základě konkrétních a nezávislých důkazů o provádění v praxi;

96. varuje před tím, že nefungující vazba mezi monitorováním a reálnými důsledky vytváří riziko, že význam zprávy bude v členských státech oslaben; vyzývá k většímu zaměření na provádění doporučení pro jednotlivé země, a to s využitím harmonogramů a měřitelných referenčních hodnot, včetně případného odkazu na stávající stanoviska mezinárodních orgánů (např. Benátské komise Rady Evropy, zvláštních zpravodajů OSN) nebo na příslušná soudní rozhodnutí (včetně rozhodnutí ESLP); vyzývá Komisi, aby podrobně popsala možné důsledky v případě nedodržení předpisů, mimo jiné odkazem na konkrétní nástroje ze souboru nástrojů, který zahrnuje rozpočtové nástroje a podmíněnost financování; domnívá se, že některá porušení hodnot si zasluhují okamžitá donucovací opatření a jiná porušení vyžadují urychlené provedení doporučení; naléhavě vyzývá členské státy, aby provedly doporučení uvedená v předchozích zprávách, a vyjadřuje uznání těm členským státům, které tato doporučení nejen provedly, ale také šly nad rámec stanovených norem;
97. konstatuje, že datum zveřejnění výroční zprávy o právním státu v červenci nepřispívá k dostatečnému zviditelnění a je v rozporu se zamýšleným účelem zprávy, kterým je vyvolat skutečnou veřejnou diskusi o jejích zjištěních; vyzývá Komisi, aby přehodnotila datum zveřejnění a vyvinula více úsilí o to, aby se její zjištění dostala do povědomí všech členských států;
98. připomíná, že rozhodnutí přijatá či nepřijatá orgány EU často ovlivňují stav právního státu v členských státech; kritizuje skutečnost, že status právního státu na úrovni orgánů EU zůstává mimo oblast působnosti zprávy Komise o právním státu za rok 2024; požaduje, aby do zprávy Komise o právním státu za rok 2025 byla na základě mechanismu nezávislého přezkumu zahrnuta kapitola o dodržování norem právního státu ze strany EU;

99. navrhuje komplexní interinstitucionální mechanismus pro demokracii, právní stát a základní práva, který by zahrnoval všechny hodnoty uvedené v článku 2 Smlouvy o EU a týkal by se všech orgánů EU, členských států a kandidátských zemí s cílem podpořit jednotnost; zdůrazňuje, že je třeba zajistit plnou nezávislost a objektivitu ve složení a fungování tohoto orgánu a zároveň uzpůsobit jeho mandát konkrétně tak, aby řešil problémy v oblasti právního státu;
100. domnívá se, že je třeba posílit interinstitucionální dialog a spolupráci v oblasti právního státu na úrovni EU; vyjadřuje politování nad tím, že Komise a Rada doposud odmítají jeho nabídku uzavřít interinstitucionální dohodu týkající se demokracie, právního státu a základních práv; znovu potvrzuje svoji ochotu zahájit jednání o této dohodě; vyzývá ostatní orgány, aby mezitím alespoň prozkoumaly možnost další spolupráce v rámci navrhovaného interinstitucionálního pilotního projektu zaměřeného na demokracii, právní stát a základní práva, což by pomohlo budovat mezi orgány praktickým způsobem důvěru, zejména sdílením postupů monitorování, dialogu a setkávání; vyzývá Radu, aby na svá zasedání zvala i další subjekty, jako je Benátská komise, komisař pro lidská práva a zástupci Parlamentu, a zajistila tak dialogu o právním státu větší inkluzivnost; domnívá se, že dialog Rady o právním státu by měl být interaktivnější a měl by systematicky poskytovat zpětnou vazbu; vyzývá členské státy, aby investovaly do řádné přípravy na tento dialog; zdůrazňuje, že větší transparentnost by posílila dialog o právním státu v rámci Unie, a vyzývá proto Radu, aby poskytla podrobné veřejné závěry; naléhavě vyzývá Radu, aby spolupracovala s vnitrostátními parlamenty s cílem posílit demokratický dohled nad tím, jak členské státy dodržují normy EU v oblasti právního státu; zdůrazňuje, že zpráva o právním státu by měla být založena na důkazech a měla by být objektivní, přičemž by se měla týkat členských států i orgánů EU a měla by zahrnovat preventivní a nápravná opatření;
101. vyzývá členské státy, aby zajistily, že mimořádná opatření přijatá v reakci na krize (jako jsou pandemie nebo bezpečnostní hrozby) budou podléhat pravidelné parlamentní kontrole a soudnímu přezkumu a budou přísně časově omezená a přiměřená;
102. domnívá se, že při prosazování a obraně demokracie, právního státu, základních svobod a lidských práv, včetně práv menšin, by měla být dále posílena spolupráce mezi EU a mezinárodními organizacemi, jako je Rada Evropy, OBSE a OSN;
103. vybízí členské státy, aby vypracovaly a prováděly komplexní programy občanské výchovy, které u občanů všech věkových kategorií podpoří porozumění demokratickým institucím, právnímu státu a základním právům;

104. vyjadřuje politování nad tím, že Komise nezapracovala mnoho opakovaných žádostí Parlamentu týkajících se jejích zpráv o právním státu; požaduje, aby Komise do 31. prosince 2025 vydala sdělení, v němž podrobně uvede, které žádosti přijaté Parlamentem v souvislosti se zprávami Komise o právním státu od roku 2021 provede, které neprovede a proč;

105. vítá rozšíření zprávy Komise o právním státu na kandidátské země, konkrétně Albánii, Černou Horu, Severní Makedonii a Srbsko, čímž se zdůrazňuje, že základní hodnoty EU musí respektovat nejen současné členské státy, ale i budoucí členové během přístupových procesů; vybízí k důkladnému hodnocení právního státu ve všech zemích v procesu přistoupení; vybízí Komisi, aby přistupujícím zemím poskytla konkrétní doporučení ohledně stavu právního státu a aby zajistila soulad se zprávou o rozšíření; očekává, že Komise do své zprávy o právním státu za rok 2025 zahrne všechny kandidátské země;

◦

◦ ◦

106. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, Agentuře Evropské unie pro základní práva, Radě Evropy a vládám a parlamentům členských států.